

СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ У ПРОЦЕДУРАХ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ

Д.е.н. В.М.Вовк

Львівський національний університет імені Івана Франка
Україна, м.Львів
vbm.vovk@online.ua

Багато людей використовують термін «системний аналіз», але далеко не всі з них усвідомлюють його суть. Цей термін лише означає певний підхід до вирішення проблеми прийняття рішення в конкретному випадку, який завжди використовує справжній, професійний керівник. І цей підхід по суті не є чимось особливо складним чи зовсім новим. Він означає, що кожне рішення повинно вироблятися в певному конкретному контексті. В переважній більшості випадків пошук рішення стосується таких речей, елементів, котрі є складовими частинами більш складніших систем. Вироблення рішення повинно враховувати той факт, що кожний елемент є одним серед інших, функціонують у взаємозв'язку з іншими для досягнення більш загальної меті. А поняття «аналіз» використовується для того, щоби підкреслити потребу в аналізі всього комплексу проблем, тобто звести ці проблеми до рівня трактування їх як елементів цілого, а вже ці елементи дослідити за допомогою відповідного інструментарію. Стосовно проблем економічних повинно братись до особливої уваги такі фактори як час, вартість, якість і які повинні бути провідними в процесі прийняття рішення.

Системний аналіз допомагає ізолювати ті області, на які направлено міркування по виробленню можливих варіантів, серед яких буде здійснюватися вибір. Таким чином системний аналіз є стилем мислення, в рамках якого мають місце міркування стосовно об'єкта дослідження.

Мета підходу в дослідженні, який носить назву «системний аналіз» полягає в виборі рішень, котрі можна трактувати як такі, що забезпечують максимальну ефективність в розумінні часу, вартості і якості, та і інших чинників, котрі можна вважати дефіцитними ресурсами. Ці чинники повинні мати кількісну оцінку. Це не означає, що цей підхід в аналізі є спробою кількісно вимірювати те, що на даний час може і не вдасться. Але цей метод сприяє пошуку реальних оцінок тих величин, котрі раніше

вважалися такими, що кількісно не вимірюються. І справжній аналітик ніколи не буде відкидати міркування стосовно величин, що на даному етапі не можуть бути кількісно виміряні і не беруть участі в конкретних розрахунках. Такі величини повинні бути охарактеризовані таким чином, щоби вони могли бути враховані при виробленні потрібного рішення. Аналіз повинен здійснюватися системно для забезпечення об'єктивності і науковій обґрунтованості управління розвитком ситуації чи процесу в напрямку по досягненню обраної мети. А для того, щоби управляти, необхідно контролювати, а це в свою чергу потребує конкретної кількісної оцінки, котра повинна здійснюватися вже на початковій стадії дослідження. Це передбачає необхідність мати кількісну оцінку мети, початкових даних, динаміки ситуації і, що головне, мати можливість кількісно оцінити результати, тобто рівень досягнення мети, чи якою ціною вона досягається.

Можливість вибору в процесі управління є важливою і навіть вирішальною складовою системного аналізу. А вибір реалізується через порівняння, яке в свою чергу реалізується через кількісний вимір. Таким чином є очевидною вимога комплексності і системності у проведенні аналізу і ця комплексність реалізується в проведенні системного аналізу.

Наслідки будь-якого рішення є відчутними на перспективу тієї чи іншої тривалості. І це повинно братися до уваги при виборі рішень стосовно управління системою. Було б помилковим спрощувати системний аналіз, хоча його концепція є досить простою для розуміння. Вона вимагає певного зосередження, в першу чергу в оцінці значення таких факторів, як час, витрати коштів і якість результатів діяльності.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Вовк В.М., Дрогомирецька З.Б. Основи системного аналізу: Навч. посібник. - Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2002. - 248 с.
2. Ситник В.Ф. Системи підтримки прийняття рішень: Навч. посібник.-К.: КНЕУ, 2004.-614